

# Europa en kunst en cultuur

In *Boekman 70* (2007), met als thema Europa, was er vooral aandacht voor een Europese cultuur en een Europese culturele canon. Tegenwoordig lijkt vooral het behoud van de nationale cultuur binnen de EU op de agenda te staan. Tijdens de afgelopen Europese verkiezingen was er voor kunst en cultuur in Europees verband nauwelijks aandacht. Ondertussen neemt de geopolitieke onrust binnen en buiten Europa toe en staan in verschillende Europese landen democratie en rechtsstaat onder druk.

Tijd om bij de aanvang van de nieuwe beleidsperiode 2025-2029 de balans op te maken. Welke rol speelt de EU voor de kunst- en cultuursector in de lidstaten? Wat is de invloed van Europese wetgeving en richtlijnen op het nationale cultuurbeleid en de kunst- en cultuursector? Hoe kijken kunstenaars naar Europa?

In 1957 werd de voorloper van de EU, de Europese Economische Gemeenschap, opgericht om de samenwerking tussen de landen in Europa te bevorderen. Met eventuele gedeelde culturele waarden hield niemand in Brussel zich nog bezig, schrijft Hendrik Vos in het openingsartikel. Hij geeft een historisch overzicht van de verhouding van Europa tot cultuur wat betreft beleid en identiteit.

Nan van Houte interviewde Cathérine Magnant, hoofd Cultureel beleid van de Europese Commissie, en Flora van Regteren Altena, coördinator van het team Caribische en internationale culturele samenwerking bij het ministerie van OCW, over de actuele stand van zaken rond Europees cultuurbeleid. Joost Heinsius, lid van een werkgroep die voor de EU onderzoek deed naar de arbeidsomstandigheden van kunstenaars en culturele en creatieve professionals, gaat in op de totstandkoming en de reikwijdte van het rapport. De vele regels

en wetten die de culturele samenwerking in de EU met zich meebrengen voor (pop)muziek en podiumkunsten, zijn het onderwerp van de bijdrage van Anita Debaere. Die 'geven ons soms nieuwe kansen, maar kunnen ook beperkingen opleggen. De Europese Unie biedt de cultuursector, die per definitie internationaal is, een enorme toegevoegde waarde', stelt zij.

De Creative Europe Desk NL bij DutchCulture is in Nederland verantwoordelijk voor de uitvoering van het EU-programma Creative Europe. Medewerkers Albert Meijer en Jordi Wijnalda leggen uit wat het programma betekent voor de culturele, creatieve en audiovisuele sectoren. Wietse Schmidt sprak architect Francine Houben, filmmaker Lidija Zelovic en muzikant Jasper Verhulst. Wat betekent Europa voor hun werk en in hoeverre voelen zij zich Europeaan?

Elena Polivtseva, die samen met Culture Action Europe in oktober een onderzoek naar de staat van cultuur in Europa publiceerde, constateert in haar bijdrage onder andere 'de opkomst van politieke groeperingen die cultuur zien als een middel om nationale identiteiten vanuit een beperkt perspectief te consolideren'. Bovendien is, ondanks alle inspanningen van de sector, cultuur binnen de EU nog steeds niet erkend als een volwaardig beleidsterrein. Het concept van een 'gedeeld verleden' is belangrijk, maar we hebben nu vooral behoefte aan een narratief over Europa's gedeelde toekomst, is haar conclusie. •